

VELIKA KOLONIZACIJA:-to je obdobje med 8-6 st. pr. Kr., imenujemo ga obdobje druge kolonizacije, so po vsem Sredozemlju in črnem morju.Vzroki so prebivalstvo se močno poveča, pomakanje hrane, pride do političnih nasprotij, to je obdobje ko trgovina vse bolj narašča.Najpomembnejše kolonije so Sirakuze (Sicilija), Tarent-Kime-Neapolis (J Italije), Masilija (J Francija).Grki so kolonizirali Italijo, Sicilijo in tudi del Španije.Obalam na Apeninskem polotoku so nadeli ime velika Grčija zaradi številnih kolonij,Ob Črnem morju nastane preko 90 kolonij, najsevernejša kolonija je Tanais, Črno morje je bilo za Grke gostoljubno morje. **SPARTA**:-nastala na polotoku Peloponezu leta 900 pr.Kr., v pokrajini Lakoniji, ob reki Evrotas.Na čelu države sta bila dva kralja, ki sta državo vodila skupaj in enakopravno.Njuno oblast je nadzoroval svet Eforov. Poleg kralja je obstajal tudi svet starešin ali geruzija, ki je ripravljal predloge zakonov, članstvo je bilo dosmrtno.Obstaja tudi ljudska skupščina ali apela, o predlogih so odločali z vzkliki.Sestav družbe je taka Spartiati(predstavlja majhen del prebivalstva, vzgajali so jih za vojake), Perioiki(so bili osebno svobodni ljudje, brez političnih pravic, lahko so jih poklicali v vojsko), Heloti(osebno so nesvobodni, brez političnih pravic, lov na helote)**ATENE**:-lega polotok atika, najpomembnejša dejavnost pa je poljedelstvo, živinoreja, trgovina.V 7st. plemstvo odstavi kralja in nastavi 9 arhontov.Nov način vladanja je prinesel krizo, ki se kaže v prezadolžnosti kmečkega prebivalstva, prvi človek ki je reševal krizo je bil Drakon(krute kazni).Solon je sprejel nekatere ukrepe, prepovedal je zasužnjevanje zaradi dolgov , vračal svobodo zasužnjenim dolžnikom, določil je koliko ima posameznik posesti.**VSEHELENSKA IDEJA**:-Grki se zavedajo da so povezani med seboj, to so podpirale institucije kot so vera, pisava in jezik, olimpijske igre v čast Zevsu, Grke povezovala epa Iliada in Odiseja, na oi so sodelovali le moški.**PELOPONEŠKE VOJNE**:-Perzija je nastala z združitvijo Perzije in Menije, V mali aziji naleti na majhne polise, ki so ob obalah egejskega morja.Središče je bilo v mestu Sarde.Grško Perzijske vojne, prva bitka je bila na maratonskem polju, kjer so Grki premagali Perzije, po porazu so se Perzijci umaknili domov.2.pokus osvojitve Grčije je bil 480 pr.Kr., Perzije je vodil Kserkses.Odločilna je bila bitka pri Termopilah, kjer je grška vojska bila poražena zaradi izdajstva, pri salamini so Grki zmagali z zvijačo. Perzijci se umaknejo in se pripravljajo na nov napad, ki je bil pri Platajah. Bitko izgubijo Perzijci.Po teh vojnah se začne zlata doba Aten.**ATENSKA DEMOKRACIJA**:-državni organi v atenski demokraciji so bili Areopag, ki je zastopal plemstvo, najvišji organ je zastopala skupščina, ki je sprejemala zakone o glasovanju. Potem je bilo tudi svet 500-ih ki je predlagal sklepe v potrditev skupščine.Izvršno oblast v Atenah so predstavljali Arhonti.**PELOPONEŠKE VOJNE**:-Deltsko atiška pomorska zveza je zadrževala predvsem grške pomorske polis.K razcvetu Aten je pripomogla skupna blagajna, ki je bila spravljena v Atenah.Povodi za vojno so bili spori med trgovskima veselilama Korintom in Atenami, Atene pridobijo nadzor nad Korintskim zalivom s čimer jim onemogočijo trgovino.Vojna je potekala v treh delih in sicer prvi del leta 431 do 421, drugi del od 415 do 413 in zadnji del do leta 404.V prvem delu je Šparta napadla Atene, ki so se ubranili saj so bili na napad pripravljeni in so se skrili za veliki zid. Potem je sledil nikijev mir.Nato so se Atene vmešale v spor med sirakuzami in leotina.Atenci so ostali brez vodje, ker je bil poklican domov, ampak ni šel domov temveč v Sparto da bi skupaj premagali Atene.Leta 404 so Spartanci naleteli na veliko atenskega ladjevja brez posadke, ki so ga seveda napadli, zato so morali Atenci podreti zid, obdržali so lahko le 12 ladjevij, razpustiti so morali alitiško zvezo inse vpisati v peloponeško.**ATENSKA DEMOKRACIJA**:- sistem je reformiral Efialat,plemstvo je izgubilo oblast(organi-AREOPAG-plemstvo,SKUPŠČINA-moški,50 mož iz vsake FILE,sodišče.strategi)**GRŠKA KULTURA**(POEZIJA-homer,iliada,odiseja,DRAMATIKA-sofokles,grška gledališča,KIPARSTVO-miron,poliktet,SLIKARSTVO-polignot,apel,ZGODOVINA-herodot,nukidid,polobij,FILOZOFIJA-pitagora,sokrat,platon,aristotel)**ZLATA DOBA****ATEN**:5.st-pr.kr.,vodilna v de-at zvezi,gradijo vse mogoče saj imajo veliko denarja**MAKEDONIJA**:-ležala je na S Grčije.Grki niso šteli makedonce kot grke ampak kot barbare.Sredi 4.st. je makedonija zavladala s kraljem Filipom II. na čelu.Filip je za glavni cilj zastavil osvojitve vseh grških dežel.Proti Filipu so se zarotili grške države pod vodstvom Aten.Leta 338 je Filip premagal svoje nasprotnike pri Harionej.Leta 336 je bil Filip umorjen in tako ga je nasledil svoj sin Aleksander, ki se je takoj podal na osvajanja Do prvega večjega spopada med Makedonci in Perzijci je prišlo v bitki pri Graniku, naslednja bitka pa je bila pri Issu, kjer so bili perzijci poraženi. **RIM**-Italija je bila pred vzponom Rima poseljena z različnimi ljudstvi(S-truščani,SREDINA-latinska plemena,J-grki),glavn vpliv so imeli grki saj so prevzeli njihovo kulturo in pisavo(alfabet->latinica),legenda pravi,da sta rim ustanovila dvojčka ROMUL IN REM,ki ga je romul ubil(včasih so bili pojedelci in živinorejci v rodovno plemenski skupnosti(plemstvo-PATRICIJI,PLEBEJCI-revni)na čelu je bil oče, le patriciji so bili enakopravni državljani, poroka med sloji ni bila mogoča.oblast(MONARH,SENAT,PLEBEJSKA SKUPNOST)509.pr.kr je postala republika.)**BOJ PLEBEJCEV ZA ENAKOPRAVNOST**(najprej v 5.st.pr.kr so imeli dva tribuna-VETA,nato sestava zakonika-zbornik 12 plošč,,3.st.pr.kr pa se že lahko potegujejo za vstop v senat)